

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Напрями розвитку науки адміністративного права та процесу» вибіркових компонент
освітньої програми третього рівня вищої освіти

081 Право 081 Law

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу
(протокол від 09.08.2023 № 17)

Розробники:

1. Завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Салманова О.Ю.
2. Професор кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Гусаров С.М.
3. Доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Джафарова М.В.

Рецензенти:

1. Учений секретар секретаріату Вченої ради Харківського національного
університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент Невядовський Владислав
Олегович
2. Суддя Дзержинського районного суду м. Харкова, к.ю.н. Цвіра Д.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 9	08____ (шифр галузі) 081____ (код спеціальності) _____ третій (освітньо-науковий)____ (назва СВО) <div> _____Право____; (назва галузі знань) _____Право____; (назва спеціальності) </div>	Навчальний курс _____2____ (номер) Семестр _____3____ (номер) Види контролю: _____екзамен____ (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div>денна форма навчання</div> Лекції – 18; (години) Семінарські заняття – 26; (години) Практичні заняття – ____ - ____; (години) Лабораторні заняття – ____ - ____; (години) Самостійна робота – 46; (години) Індивідуальні завдання: Курсова робота – ____ - ____ (кількість; № семестру) Реферати (тощо) – ____ - ____ (кількість; № семестру)		<div>заочна форма навчання</div> не передбачено

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: набуття ґрунтовних знань з історії виникнення та розвитку науки адміністративного права і процесу, її методологічних засад; вивчення проблем формування сучасної доктрини адміністративного права; дослідження проблем теорії адміністративного права і процесу; формування прикладних навичок та умінь застосовувати набуті знання для проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Завдання: засвоєння ґрунтовних знань з методологічних засад науки адміністративного права і процесу; роз'яснення основних проблем формування сучасної доктрини адміністративного права; дослідження перспектив розвитку науки адміністративного права і процесу, аналіз концептуальних положень теорій та наукових думок про правовий статус суб'єктів адміністративного права, інструментарій діяльності органів публічної адміністрації,

удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення її діяльності; узагальнення наукових поглядів про адміністративно-процедурне право як складової теорії адміністративного права та проблемних питань формування адміністративного процесуального права.

Міждисциплінарні зв'язки: «Сучасні доктрини адміністративного права та процесу», «Адміністративне право», «Адміністративний процес».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни ад'юнкти повинні

знати:

- історію виникнення науки адміністративного права;
- період становлення наукових поглядів про публічне управління та його правове регулювання;
- методологічні засади сучасної теорії адміністративного права;
- особливості сучасної науки українського адміністративного права;
- зміст концепції публічної адміністрації в теорії адміністративного права;
- положення концепції адміністративних актів як провідної форми публічного управління;
- основні положення та перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності;
- сучасні тенденції розвитку адміністративно-процедурного забезпечення діяльності органів публічної адміністрації;
- стан і напрямки досліджень структури та змісту Особливої частини адміністративного права;
- особливості формування теорії адміністративного процесу та адміністративного процесуального права;

вміти:

- використовувати знання методологічних засад науки адміністративного права і процесу, закономірностей та перспектив її розвитку для проведення власного наукового дослідження;
- формулювати наукові проблеми і робочі гіпотези формування сучасної теорії адміністративного права і процесу, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань;
- збирати, опрацьовувати та формулювати критичні зауваження до доктринальних джерел, правових актів та судової практики в сфері регулювання адміністративно-правових відносин;
- акумулювати знання фундаментальних праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених – адміністративістів, орієнтуватись у напрямках розвитку наукових шкіл, аналітично оцінювати правові проблеми та перспективні напрями розвитку науки адміністративного права і процесу для успішного виконання власного наукового дослідження;
- формулювати та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації щодо напрямів розвитку науки адміністративного права і процесу;
- вести аргументований діалог під час наукових і ділових дискусій, публічних виступів щодо концептуальних положень науки адміністративного права та процесу.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання для вирішення значущих проблем у галузі адміністративного права і процесу, що передбачає застосування правових інститутів, норм, наукових положень, доктрин, принципів, а також організацію і проведення досліджень із подальшим впровадженням інновацій в практично-перетворювальну діяльність.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність до критичного осмислення суспільних та галузевих процесів і явищ.
	ЗК-3	Здатність бачити поліваріативність підходів до розв'язання сформульованої проблеми, а також сформувати алгоритм її вирішення.
	ЗК-4	Здатність застосовувати отримані знання під час наукового пошуку і у практичних ситуаціях.
	ЗК-9	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), синтезувати комплексні ідеї.
	ЗК-10	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-11	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).
	ЗК-12	Здатність працювати в міжнародних наукових проектах.
	ЗК-13	Здатність розробляти наукові проекти та управляти їх реалізацією.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	ЗК-15	Здатність оцінювати результати наукових досліджень інших науковців за об'єктивними критеріями.
	СК-4	Формування концептуального знання щодо форм впливу практики Європейського суду з прав людини на розвиток системи адміністративного права та процесу та правозастосування в Україні.
	СК-6	Формування навичок проведення порівняльно-правових досліджень окремих інститутів адміністративного права.

	СК-8	Формування умінь застосовувати традиційні та новітні методи й інструменти наукового пошуку.
	СК-9	Формування навичок застосування міждисциплінарного підходу в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.
	СК-10	Формування умінь ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення адміністративно-правових норм, а також знання практики їх застосування.
	СК-11	Формування умінь критично оцінювати результати наукових пошуків, інноваційний характер одержаних результатів і на цій основі підвищувати рівень своєї професійної діяльності, включаючи безперервний саморозвиток та самовдосконалення.
	СК-13	Формування умінь і навичок доносити до фахівців і нефахівців у сфері адміністративного права і процесу інформацію про ідеї, проблеми, ухвалені рішення, досвід та аргументації; відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
	СК-14	Формування умінь і навичок самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на адміністративно-правові відносини.
	СК-15	Формування умінь і навичок самостійно готувати проекти актів правозастосування, включаючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та умотивованості.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Розвиток методологічних засад науки адміністративного права та процесу»

Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права. Місце адміністративного права в галузевій класифікації правової системи. Публічний та приватний аспекти адміністративного права. Система українського адміністративного права. Сучасні системи зарубіжного адміністративного

права. Розвиток наукових поглядів на принципи адміністративного права. Співвідношення загальних принципів права з принципами адміністративного права. Поняття і зміст предмета адміністративного права України (традиційне розуміння предмета адміністративного права України). Види суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання сучасного адміністративного права.

Методологічні принципи правотворчої діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також практичне їх застосування в сучасних умовах. Моделі розвитку сучасної теорії адміністративного права.

Адміністративна реформа в Україні: загальна характеристика. Реформа адміністративного права. Реформа адміністративного законодавства. Система адміністративного права та її основні характеристики. Чинники, що впливають на утворення системи адміністративного права та формування її змісту. Концептуальні підходи до формування сучасної теорії адміністративного права і процесу. Вимоги до адміністративного законодавства країн-претендентів до вступу в ЄС.

ТЕМА № 2. «Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень».

Розробка перспективних напрямів систематизації адміністративного законодавства. Зміст та сутність систематизації. Основні форми (види) систематизації. Основні аспекти розвитку наукових поглядів щодо систематизації адміністративно-правового законодавства. Практичне значення систематизації.

Дослідження проблем кодифікації адміністративно-деліктного законодавства. Кодифікація адміністративного законодавства: історія і сучасність. Теоретичні та практичні передумови кодифікації адміністративно-правового законодавства. Основоположні принципи кодифікації адміністративно-деліктного законодавства.

Визначення шляхів удосконалення законодавства щодо публічного управління в окремих сферах і галузях.

Тема № 3. «Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права».

Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права. Співвідношення понять «публічна адміністрація», «центральні органи виконавчої влади» та «місцеві органи виконавчої влади» в Україні. Наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації. Система та правовий статус центральних органів виконавчої влади. Система та правовий статус місцевих органів виконавчої влади. Правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації.

Перспективи розвитку вчень про публічну службу. Розвиток теорії адміністративних послуг як основи взаємовідносин виконавчої влади з приватними особами. Поняття та загальна характеристика адміністративних послуг. Класифікація адміністративних послуг. Принципи надання

адміністративних послуг. Нормативна основа надання адміністративних послуг. Державні службовці у системі вчень про суб'єктів адміністративного права.

Наукові розробки проблем правового регулювання стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби.

Тема № 4. «Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації».

Основні положення концепції правових актів. Сутність та юридична природа правових актів. Теоретичні підходи до розуміння видів адміністративних актів. Адміністративно-юрисдикційні акти у системі адміністративних актів. Концептуальні положення процедури видання правових актів, їх зміни та скасування. Правове регулювання процедури видання правових актів. Загальна характеристика процедури видання адміністративних актів. Розвиток процедури оскарження адміністративних актів в адміністративному порядку. Дослідження проблем чинності та виконання адміністративних актів.

Основні положення та види методів публічного управління. Сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права. Доктринальні аспекти дослідження адміністративного примусу. Теоретичні розробки проблем систематизації і класифікації заходів адміністративного примусу. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу. Мета, види та порядок застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

ТЕМА № 5. «Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності».

Розвиток теоретичних засад адміністративної відповідальності. Аналіз поняття адміністративної відповідальності в сучасній правовій системі. Наукова доктрина реформування норм адміністративного законодавства в сфері адміністративної відповідальності. Концептуальні підходи до формулювання принципів адміністративної відповідальності. Питання наукового перегляду адміністративних стягнень. Правовий аналіз доцільності запровадження інституту кримінальних проступків у правову систему.

Теоретичні погляди науковців на адміністративну відповідальність юридичних осіб.

Формування адміністративної деліктології. Поняття адміністративної деліктології як однієї із складових групи адміністративно-правових наук, її предмет, методи та завдання. Адміністративна деліктність, її ознаки. Детермінанти (причини) протиправної поведінки правопорушника. Система профілактичних заходів - елемент адміністративно-правового запобігання адміністративному делікту. Адміністративно-деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні. Концепція комплексної боротьби органів поліції з адміністративними деліктами.

ТЕМА № 6. «Напрями розвитку теорії адміністративних послуг».

Розвиток наукових досліджень сутності та видів адміністративних послуг. Теоретичні підходи до формування поняття адміністративної послуги. Класифікація адміністративних послуг. Адміністративно-правовий механізм надання адміністративних послуг. Вимоги, які ставляться до надання адміністративних послуг. Порядок та строки надання адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації.

Дослідження проблем законодавчого забезпечення діяльності суб'єктів публічної адміністрації щодо надання адміністративних послуг. Особливості формування державної політики у сфері надання адміністративних послуг. Основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг. Єдиний державний портал адміністративних послуг

Пошуки шляхів удосконалення практики надання адміністративних послуг. Організаційно-правові аспекти удосконалення практики надання адміністративних послуг. Зарубіжний досвід надання адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації.

ТЕМА № 7. «Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації».

Розвиток теоретичних засад адміністративних процедур. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ. Співвідношення понять «адміністративна процедура» та адміністративне провадження». Принципи адміністративних процедур. Класифікація адміністративних процедур. Стадії адміністративних процедур.

Пошуки шляхів удосконалення адміністративно-процедурного законодавства. Кодифікація адміністративно-процедурного законодавства. Європейський досвід щодо удосконалення адміністративно-процедурного законодавства. Розвиток наукових досліджень окремих адміністративних проваджень. Юрисдикційні та неюрисдикційні провадження. Види та особливості ліцензійно-дозвільних проваджень. Процедура надання публічних послуг як окремий вид адміністративних процедур. Реєстраційні провадження суб'єктів публічної адміністрації: види та особливості.

ТЕМА № 8. «Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права».

Пошуки побудови оптимальної структури Особливої частини адміністративного права. Синергетичні властивості права. Адміністративне право як система знань. Перегляд та переосмислення сутності Особливої частини адміністративного права. Чинники, що впливають на утворення системи адміністративного права та формування її змісту.

Розуміння змісту Особливої частини адміністративного права з точки зору особливостей державного управління певною сферою суспільних

відносин. Функціональне розуміння змісту Особливої частини адміністративного права з точки зору особливостей. Перспективи формування в структурі Особливої частини адміністративного права окремих підгалузей. Перспективи виділення Спеціальної частини адміністративного права як сукупності окремих підгалузей адміністративного права.

ТЕМА № 9. «Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу».

Розвиток теоретичних засад адміністративного процесу. Сутність та особливості юридичного процесу. Історико-соціальні передумови виникнення адміністративного процесу. Адміністративний процес та адміністративна процедура: правова природа й особливості співвідношення. Сучасні теоретичні підходи до визначення сутності адміністративного процесу.

Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства. Поняття та структура адміністративного процесу. Поняття й особливості завдань адміністративного судочинства. Співвідношення адміністративного процесу з адміністративним судочинством.

Пошуки шляхів удосконалення адміністративного процесуального законодавства. Історико-правові аспекти розвитку правових засад адміністративного процесу. Поняття та класифікація правових засад адміністративного процесу. Поняття та роль міжнародно-правового регулювання адміністративного процесу. Роль кодифікованого законодавства в адміністративному процесі. Місце й особливості судового прецеденту серед джерел адміністративного процесуального права. Характеристика адміністративного процесуального законодавства зарубіжних країн. Можливості використання зарубіжного законодавства для вдосконалення українського адміністративного процесуального законодавства.

Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права. Соціальне призначення адміністративного процесуального права. Предмет, метод, система та принципи адміністративного процесуального права. Особливості та структура адміністративних процесуальних правовідносин.

Визначення місця адміністративного процесуального права серед інших галузей права. Зв'язок адміністративного процесуального права з адміністративним правом України. Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими процесуальними галузями права: господарське процесуальне право, цивільне процесуальне право; кримінальне процесуальне право.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1: Розвиток методологічних засад науки адміністративного права і процесу	8	2	2	-	-	4	екзамен
Тема № 2: Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень	8	2	2	-	-	4	
Тема № 3: Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу	12	2	4	-	-	6	
Тема № 4: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації	12	2	4	-	-	6	
Тема № 5: Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності	12	2	4	-	-	6	
Тема № 6: Напрями розвитку теорії адміністративних послуг	6	2	2			2	
Тема № 7: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації	12	2	4	-	-	6	
Тема № 8: Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права	10	2	2	-	-	6	
Тема № 9: Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр	90	18	26	-	-	46	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Навчальними планами не передбачено.

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література:
Тема № 1 «Розвиток методологічних засад науки адміністративного права і процесу»	
1. Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права 2. Концептуальні підходи до формування сучасної доктрини адміністративного права 3. Сучасні погляди на призначення, завдання та методи науки адміністративного права України 4. Наукові школи адміністративного права	[2, С. 21-54; 3, С. 12-34; 3, С. 103-233; 8, С.112-145; 18, С. 113-153].
Тема № 2 «Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень»	
1. Розробка перспективних напрямів систематизації адміністративного законодавства. 2. Зміст та сутність систематизації. Основні форми (види) систематизації. 3. Дослідження проблем кодифікації адміністративно-деліктного законодавства. 4. Кодифікація адміністративного законодавства: історія і сучасність.	[1, С. 11-44; 2, С. 12-34; 3, С. 103-233; 8, С.112-145; 18, С. 113-153].
Тема № 3 «Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу»	
1. Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права 2. Наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації 3. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватноправового регулювання публічної служби 4. Дослідження правового регулювання правового статусу державних службовців як суб'єктів адміністративного права	[2, С. 43-67; 8, С. 189-242; 18, С. 203-233; 30, С. 177-218; 23; 28].
Тема № 4 «Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації»	
1. Основні положення концепції правових актів публічного управління, їх сутність та юридична природа. Теоретичні підходи до розуміння видів правових актів 2. Нормативні та адміністративні акти публічного управління. Адміністративно-юрисдикційні акти у системі адміністративних актів 3. Підготовка та прийняття правових актів органів публічного управління як вид процедурної діяльності 4. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу	[1, С. 123-175; 5, С. 345-367; 20, С. 119-122; 21, С. 276-302; 56, 66].
Тема № 5. «Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності»	

1. Основні положення теорії адміністративної відповідальності 2. Дослідження підстав та процедур адміністративної відповідальності 3. Формування адміністративної деліктології 4. Поняття та протидія адміністративній деліктності	[2, С. 168-190; 3, С. 170-192; 10, С. 129-170; 16; 48; 59-60].
Тема № 6. «Напрями розвитку теорії адміністративних послуг»	
1. Розвиток наукових досліджень сутності та видів адміністративних послуг. 2. Дослідження проблем законодавчого забезпечення діяльності суб'єктів публічної адміністрації щодо надання адміністративних послуг. 3. Пошуки шляхів удосконалення практики надання адміністративних послуг.	[7, С. 392-415; 9, С. 203-233; 21, С. 477-518; 23; 47; 49; 61-66].
Тема № 7. «Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації»	
1. Розвиток теоретичних засад адміністративних процедур 2. Принципи адміністративних процедур. 3. Пошуки шляхів удосконалення адміністративно-процедурного законодавства	[8, С. 306-326, 345-367; 10, С. 119-122; 11, С. 276-302; 62-64].
Тема № 8. «Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права»	
1. Пошуки побудови оптимальної структури Особливої частини адміністративного права 2. Перегляд та переосмислення сутності Особливої частини адміністративного права 3. Перспективи формування в структурі Особливої частини адміністративного права окремих підгалузей	[2, С. 230-234; 7, С. 189-242; 9, С. 203-233; 11, С. 177-218; 16; 25; 27, С. 20-24].
Тема № 9. «Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу»	
1. Розвиток теоретичних засад адміністративного процесу. 2. Сучасні теоретичні підходи до визначення сутності адміністративного процесу 3. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства 4. Визначення місця адміністративного процесуального права серед інших галузей права	[1, С. 179-190; 2, С. 124-189; 7, С. 192-215; 10, С. 203-233; 13, 19; 28; 61-66].

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. Теми рефератів

Навчальними планами не передбачено.

5.1.2. Теми курсових робіт

Навчальними планами не передбачено.

5.1.3. Теми наукових робіт (наукових доповідей)

1. Становлення науки адміністративного права на українських землях.
2. Предмет і метод адміністративного права у їх історичному розвитку.
3. Система адміністративного права та еволюція наукових поглядів на її зміст.
4. Історія кодифікації адміністративного права.
5. Наука адміністративного права у країнах з континентальною системою права.
6. Поняття адміністративного права Німеччини та його поділ на загальне і особливе адміністративне право.
7. Моделі адміністративних реформ в країнах Європи.
8. Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права.
9. Публічний та приватний аспекти адміністративного права.
10. Система українського адміністративного права.
11. Сучасні системи зарубіжного адміністративного права.
12. Поняття і зміст предмета адміністративного права України (традиційне розуміння предмета адміністративного права України).
13. Види суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання сучасного адміністративного права.
14. Адміністративна реформа в Україні: загальна характеристика.
15. Система адміністративного права та її основні характеристики.
16. Виконавча влада як об'єкт адміністративно-правового дослідження.
17. Місцеве самоврядування в контексті децентралізації державної влади.
18. Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права.
19. Поняття та сучасний стан публічної адміністрації.
20. Наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації.
21. Правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації.
22. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватно-правового регулювання публічної служби
23. Перспективи розвитку вчень про публічну службу.
24. Вивчення особливостей публічної служби країн Європейського Союзу.
25. Розвиток теорії адміністративних послуг як основи взаємовідносин виконавчої влади з приватними особами.
26. Державні службовці у системі вчень про суб'єктів адміністративного права.
27. Наукові розробки проблем правового регулювання стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби.
28. Загальний стан розвитку соціально-культурної сфери України.
29. Особливості соціальної роботи у сфері культури.
30. Основні напрями оптимізації державної політики у сфері культури.
31. Напрями реформування державного управління у сфері соціально-культурної сфери.

32. Фундаментальні юридичні концепції поліцейської діяльності.
33. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства.
34. Поняття та структура адміністративного процесу.
35. Історико-правові аспекти розвитку правових засад адміністративного процесу.
36. Поняття та класифікація правових засад адміністративного процесу.
37. Поняття та роль міжнародно-правового регулювання адміністративного процесу.
38. Роль кодифікованого законодавства в адміністративному процесі.
39. Місце й особливості судового прецеденту серед джерел адміністративного процесуального права.
40. Можливості використання зарубіжного законодавства для вдосконалення українського адміністративного процесуального законодавства.
41. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки.
42. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права.
43. Соціальне призначення адміністративного процесуального права.
44. Визначення місця адміністративного процесуального права серед інших галузей права.
45. Взаємодія адміністративного процесуального права з іншими процесуальними галузями права: господарське процесуальне право, цивільне процесуальне право; кримінальне процесуальне право.

6. Методи навчання

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Напрями розвитку науки адміністративного права та процесу» проводяться у вигляді лекційних та семінарських занять за допомогою наступних методів навчання у вищій школі: *пояснювально-ілюстративний; репродуктивний метод (відтворення); метод проблемного викладу, евристичний, дискусійний методи тощо.*

Лекційні заняття проводяться у класичній формі. Семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, обговорення, заслуховування наукових доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (3 семестр).

Контрольні питання, що виносяться на іспит (3 семестр):

1. Предмет і метод адміністративного права у їх історичному розвитку.

2. Система джерел адміністративного права в їх історичній ретроспективі.
3. Історія кодифікації адміністративного права.
4. Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права.
5. Система українського адміністративного права.
6. Розвиток наукових поглядів на принципи адміністративного права.
7. Поняття і зміст предмета адміністративного права України (традиційне розуміння предмета адміністративного права України).
8. Види суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання сучасного адміністративного права.
9. Методологічні принципи правотворчої діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також практичне їх застосування в сучасних умовах.
10. Адміністративна реформа в Україні: загальна характеристика.
11. Реформа адміністративного права.
12. Реформа адміністративного законодавства.
13. Система адміністративного права та її основні характеристики.
14. Виконавча влада як об'єкт адміністративно-правового дослідження.
15. Місцеве самоврядування в контексті децентралізації державної влади.
16. Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права.
17. Поняття та сучасний стан публічної адміністрації. Співвідношення понять «публічна адміністрація», «центральні органи виконавчої влади» та «місцеві органи виконавчої влади» в Україні.
18. Система та правовий статус центральних органів виконавчої влади.
19. Система та правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
20. Правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації.
21. Поняття та сутність публічної служби.
22. Дослідження правового регулювання проходження публічної служби.
23. Поняття та загальна характеристика адміністративних послуг. Класифікація адміністративних послуг.
24. Принципи надання адміністративних послуг. Нормативна основа надання адміністративних послуг.
25. Державні службовці у системі вчень про суб'єктів адміністративного права.
26. Наукові розробки проблем правового регулювання стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби.
27. Основні положення концепції правових актів. Сутність та юридична природа правових актів.
28. Теоретичні підходи до розуміння видів адміністративних актів. Адміністративно-юрисдикційні акти у системі адміністративних актів.
29. Сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права.
30. Співвідношення адміністративної відповідальності з іншими видами адміністративного примусу. Поняття та ознаки адміністративного примусу.

31. Теоретичні розробки проблем систематизації і класифікації заходів адміністративного примусу.
32. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів.
33. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу.
34. Мета, види та порядок застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу.
35. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.
36. Основні положення теорії адміністративної відповідальності.
37. Аналіз поняття адміністративної відповідальності в сучасній правовій системі.
38. Наукова доктрина реформування норм адміністративного законодавства в сфері адміністративної відповідальності.
39. Концептуальні підходи до формулювання принципів адміністративної відповідальності.
40. Питання наукового перегляду адміністративних стягнень.
41. Теоретичні погляди науковців на адміністративну відповідальність юридичних осіб.
42. Формування адміністративної деліктології.
43. Адміністративна деліктність, її ознаки.
44. Детермінанти (причини) протиправної поведінки правопорушника.
45. Система профілактичних заходів - елемент адміністративно-правового запобігання адміністративному делікту.
46. Адміністративно-деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні.
47. Концепція комплексної боротьби органів поліції з адміністративними деліктами.
48. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ.
49. Принципи адміністративних процедур. Класифікація адміністративних процедур.
50. Економіка в суспільному житті: взаємовідносини та роль.
51. Сутність та ознаки адміністративно-господарських правовідносин.
52. Суб'єкти адміністративно-господарських правовідносин.
53. Прямі (адміністративні) та організаційні механізми участі публічної адміністрації у адміністративно-господарських відносинах.
54. Загальний стан розвитку соціально-культурної сфери України.
55. Особливості соціальної роботи у сфері культури.
56. Основні напрями оптимізації державної політики у сфері культури.
57. Напрями реформування державного управління у сфері соціально-культурної сфери.
58. Наукові дослідження проблем забезпечення публічного порядку і безпеки. Виникнення поліції і характер «поліцейської держави».

59. Доктринальні позиції окремих науковців на забезпечення публічного порядку і безпеки.
60. Обґрунтування доцільності формування концепції поліцейського права.
61. Фундаментальні юридичні концепції поліцейської діяльності.
62. Проблеми визначення структури та змісту поліцейського права.
63. Становлення та сутність наукових засад поліцейського права.
64. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства.
65. Поняття та структура адміністративного процесу.
66. Співвідношення адміністративного процесу з адміністративним судочинством.
67. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки.
68. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права.
69. Соціальне призначення адміністративного процесуального права.
70. Предмет, метод, система та принципи адміністративного процесуального права.
71. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки.
72. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь права.
73. Соціальне призначення адміністративного процесуального права.
74. Визначення місця адміністративного процесуального права серед інших галузей права.
75. Зв'язок адміністративного процесуального права з адміністративним правом України.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих ад'юнктами, аспірантами знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівня їх підготовленості до заняття, виконання ними конкретних завдань, що окреслені для належного вивчення конкретної теми. Форми проведення поточного контролю – усне опитування слухачів, вирішення квізів та кейсів, перевірка виконаних робіт у зошиті для семінарських занять тощо.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи

враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності ад'юнктів, аспірантів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Ад'юнкт, аспірант, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отриманих ад'юнктами, аспірантами за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Ад'юнкти, аспіранти, які під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення

97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80-84			
75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-39			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над

			матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	---

Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Адміністративне право України. Загальна частина у схемах: навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків: ХНУВС, 2019. 236 с.
2. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Вид. 6-те, допов. та перероб. з опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків: Право, 2021. 196 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. / Остапенко О.І., Ковалів М.В., Єсімов С.С. та ін. Вид. 2-е, доп. Львів: СПОЛОМ, 2021. 616 с.
5. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посіб. / О.В. Кузьменко, М.В. Пługатир, І.Д. Пастух та ін. Київ: Центр учб. літ., 2016. 387с.
6. Адміністративне право: підручник / Ю.П.Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Додаткова

7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904с.
8. Бородін І.Л. Адміністративне право України: підручник; Нац. авіац. ун-т. Київ: Правоваєдність: Алерта, 2019. 548 с.
9. Адміністративний процес: навч. посіб. / Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Гусаров С. М. та ін.; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. Харків: ХНУВС, 2022. 412 с.
10. Вітвіцький, С.С. Адміністративне право та процес: навч. посіб. / С.С. Вітвіцький, Т.В. Хайлова, О.М. Пересада; Донец. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: ВД "Гельветика", 2022. 400 с.
11. Мельник Р.С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018. 343 с.
12. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С.М.,

Салманова О.Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків: Факт, 2022. 452 с.

13. Гусаров С.М. Сучасні законодавчі ініціативи удосконалення нормативно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. / *Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodního lektivního monografie. Mezinárodní Ekonomický Instituts.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Instituts.r.o.* 2021. Str. 269-277.

14. Легеза Є. О. Теорія публічних послуг: адміністративно-правова складова: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.

15. Маркіян Сидор. Адміністративно-правові аспекти взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування: монографія; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Ліга Прес, 2016. 191 с.

16. Питання адміністративного права. Кн. 2. Відп. за вип. Н. Б. Писаренко. Харків: ООО «Оберіг», 2018. 182 с.

17. Бородін І., Шапенко Л. Еволюція адміністративного права України. *European political and law discourse*. 2016. № 3 (2). С. 121-125.

18. Адміністративне право України (Загальна частина): навч. посібник / за заг. ред. О.А. Задихайла. Х.: Право, 2016. 298 с.

19. Адміністративне право України: підручник / В. В. Середа, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 680 с.

20. Джафарова М.В. Ступінь наукової розробленості проблеми визначення адміністративного процесуального права в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 6. Т.1. С. 170-175.

21. Дудник Р.М. Галузева диференціація українського права: поняття, рівні і тенденції розвитку: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 - «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень». Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2016. 20 с.

22. Джафарова М.В. Тенденції розвитку адміністративного процесуального законодавства України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Випуск 3. Том 1. С.190-193.

23. Федоренко Т.В. Новації в судовій реформі України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 128-131.

24. Тімченко С.В. Моделі інституту адміністративної юстиції в загальноєвропейських системах права. *Актуальні проблеми юриспруденції*. 2017. № 2. С. 155-157.

25. Муза О.В. Теоретичні проблеми адміністративних процесуальних правовідносин в Україні: автореф. дис. ...докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ: ДНДІ МВС України, 2016. 38 с.

26. Писаренко Н. Б. До питання про особливості формування вітчизняної концепції адміністративного процесу. Питання адміністративного права. Кн. 1. Відп. за вип. Н. Б. Писаренко. Х.: Право, 2017. 282 с.

27. Джафарова М.В. Суб'єкт владних повноважень: теоретичні та прикладні проблеми визначення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Випуск 1. Том 2. С.30-34.

28. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина (за викладами професора Юрія Панейка) / укладачі: В. М. Бевзенко, І. Б. Коліушко, О. Р. Радишевська, І. С. Гриценко, П. Б. Стецюк. К. : Дакор, 2016. 464 с.

29. Кунєв Ю.Д., Дувінг В.О. Публічно-адміністративна діяльність – об'єкт адміністративно-правової науки. *Правова позиція*. № 4 (25), 2019. С. 43–50.

30. Курило В., Городецька І. Місце та роль адміністративних правовідносин у механізмі адміністративно-правового регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія «Юридичні науки». 2017. № 4. С. 30-35.

31. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / за наук. ред. А. О. Сліванова, М. І. Іншина. Київ: Парлам. Вид-во, 2017. 512 с.

32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / ред. кол. К. О. Ващенко, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук, В. А. Дерць. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.

33. Артеменко І.А. Органи публічної адміністрації як суб'єкти адміністративно-процесуального права: монографія. Харків: Діса Плюс, 2016. 414 с.

34. Адміністративно-правова реформа в Україні: навчальний посібник / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.

35. Жук Ю. Надання адміністративних послуг населенню: зарубіжний досвід. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 1/2. С. 59-68.

36. Адміністративна процедура: навч. посібник. За заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.

37. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимошука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.

38. Савранчук Л. Л. Сутність та місце адміністративної процедури в системі адміністративного права як центрального інституту галузі права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Випуск 6 (41). С. 77-81.

39. Криворучко І.В. Класифікація принципів адміністративної процедури та її застосування наукою державного управління. *Наук. вісн. Акад. муніцип. упр.* 2016. Вип. 1. С. 64-74.

40. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловійова О.М. Адміністративна процедура: конспект лекцій / за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2017. 132 с.

41. Особливе адміністративне право: підручник / за ред. Бернда Візера, Ярослава Лазура, Тетяни Карабін, Олександра Білаша. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

42. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 238 с.

43. Тріпак Ю.Р., Краковська А. Є. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2019. Т. 1. №. 11. С. 23-28.

44. Белікова М.І., Крамінська Д.М., Животова В.О. Адміністративна відповідальність неповнолітніх: теоретико-правові основи та особливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 243–246.

45. Ткаля О. В. Особливості заходів адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх. *Новітні кримінально-правові дослідження*. 2016. № 5. С. 87-90.

Нормативно-правові акти:

46. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

47. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 №3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

48. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст. 222. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

49. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Голос України* від 25.10..2014. № 206. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

50. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №4. Ст.43. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/>

51. Про адміністративні послуги: Закон України 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. стр. 1705. ст. 409. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

52. Про інформацію: Закон України: від 02.10.1992. № 2657-XII. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

53. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

54. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>.

55. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.12.2015. №889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №28. Ст. 250. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

56. Про місцеві державні адміністрації: Закон України: від 9 квіт.

1999 р. №586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 3190 (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

57. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. №280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст. 170 (в ред. від 11.07.2023). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80

58. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017. №2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. ст. 400. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19/print>

59. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015. № 141-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015., № 13. ст. 87. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19>

60. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня. 2016 р. №1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №31, ст. 545. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

61. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

62. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012. №49. Ст.1919. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4901-17>

63. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (в ред. від 07.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

64. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. №35–36, 37. Ст. 446. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

65. Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 258. *Офіційний вісник України* від 09.04.2021. № 27 стор.168. стаття 1464. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2021-%D0%BF#Text>

66. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні :Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*.(в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>

67. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014. №333-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014->

[%D1%80#Text](#)

68. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

69. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

70. Офіційний сайт Верховної Ради України: <https://portal.rada.gov.ua/>

71. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/>

72. Офіційний сайт Судова влада України: <https://court.gov.ua/>

73. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

74. Офіційний сайт МВС України: www.mvs.gov.ua.

75. Офіційний сайт Верховного Суду: <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/>